

เมื่อหัวถึงหมอน

ผู้แต่ง

นายเปลื้อง ณ นคร (นายตำรา ณ เมืองใต้)

ลักษณะคำประพันธ์

ร้อยแก้ว ประเภทบทความ

จุดประสงค์ในการแต่ง

เพื่อจรรโลงใจ เป็นข้อคิดพิจารณาถึงชีวิตและความตรึงตรองในยามจะนอน

เรื่องย่อ

ตอนแรก กล่าวถึงประสบการณ์ตอนผู้เขียนที่เห็นผู้ใหญ่ปฏิบัติตามแบบแผนประเพณีบางประการ เช่น การปั้นข้าวก่อนรับประทาน การเดินลงบันไดอย่างมีพิธีหรือการสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน

ตอนกลาง เป็นการไขความในครั้งแรกให้แจ่มแจ้งว่า ความหมายและคุณค่าของสิ่งที่ผู้ใหญ่ได้ปฏิบัติและแนะนำให้ลูกหลานปฏิบัตินั้นหมายความว่าอย่างไร เช่น การปั้นข้าวบูชาก็เพื่อเป็นการรำลึกถึงบุญคุณของแม่โพสพที่เลี้ยงชีวิตมา หรือการแผ่เมตตาหรือสวดมนต์ก่อนนอนเพื่อเป็นการสงบจิตใจ

ตอนท้าย ให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน เกี่ยวโยงกับธรรมชาติของการนอน คือการเตือนให้มนุษย์นี้ถึงความจริงว่า มนุษย์ทุกคนต้องตาย เพราะการนอนหลับเปรียบได้กับการตายไปชั่วขณะ และเตือนไม่ให้มนุษย์มีความทะเยอทะยานใฝ่สูงครอบงำจิตใจ ส่วนการนอนเพื่อให้หลับดี ควรสวดมนต์ก่อนนอน ถ้ายังไม่หลับควรหาหนังสือมาอ่านก็จะช่วยให้หลับดี

ข้อคิดจากเรื่อง

การนอนเป็นปรีศนาธรรม ที่ทำให้ระลึกถึงความตายที่มนุษย์ทุกคนต้องประสบ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใด